

І. С. Кузмиченко

*здобувач III курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність «Менеджмент»*

Науковий керівник: д. е. н., доц. І. Є. Чуркіна

РОЗВИТОК ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У ХХІ столітті домінують глобальні міжнародні тенденції та цифрові технології, які покликані вирішувати складні проблеми сучасності. Водночас ці інструменти можуть як сприяти прогресу людства, так і викликати серйозні виклики, що здатні повернути суспільство до попередніх етапів розвитку. Повномасштабна війна кардинально змінила не лише повсякденне життя українців, а й завдала суттєвого впливу на функціонування бізнесу в цілому. Відбулося руйнування налагоджених логістичних ланцюгів: припинили роботу порти, зникло авіасполучення, зросли ризики при автоперевезеннях, виникла потреба у постійному коригуванні маршрутів доставки, а також суттєво зменшилася кількість доступних складських площ. Крім того, ускладнюють ситуацію кадровий дефіцит, проблеми з постачанням пального та інші фактори.

У таких умовах компанії, що мали раніше стабільно функціонуючу логістику, змушені були в надзвичайно короткі терміни здійснити переорієнтацію, трансформацію та оптимізацію своїх бізнес-процесів. Одним із найважливіших викликів, з якими зіткнувся український бізнес, стала необхідність повного реформування логістичної системи.

Становлення та модернізація транспортно-логістичної системи (ТЛС) України є стратегічно важливим напрямом розвитку національної економіки, значною мірою обумовленим її вигідним географічним положенням, що сприяє інтеграції в європейський економічний простір [1].

Згідно з даними міжнародних досліджень, зокрема досвіду країн Західної Європи та Північної Америки, ефективно впровадження логістичних рішень дозволяє знизити загальнологістичні витрати на 12–35 %, транспортні витрати – на 7–20 %, витрати на вантажно-розвантажувальні роботи та зберігання – на 15–30 %, пришвидшити обіг матеріальних ресурсів на 20–40 % і скоротити товарні запаси на 50–200 % [2; 3].

Розвинена логістична система забезпечує координацію технологічної, технічної та організаційно-економічної взаємодії між усіма ланками транспортно-розподільчого процесу. Вона охоплює управління логістичними потоками з урахуванням цифрових технологій, інтеграції інформаційних систем, а також забезпечує синергію між бізнесом, державою та інфраструктурними операторами [4].

У контексті зростаючої ролі міжнародної торгівлі, глобалізації ринків та актуалізації євроінтеграційних процесів, розвиток ТЛС України набуває особливого значення як ключовий інструмент забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та формування потужного транзитного потенціалу.

Логістика відіграє ключову роль у функціонуванні національної економіки, забезпечуючи раціональне управління товарами, інформаційними та фінансовими потоками. Її ефективність визначає конкурентоспроможність підприємств і країн у глобальному економічному просторі, особливо в умовах зростання обсягів міжнародної торгівлі та транснаціональних інвестицій [5].

Для держав, що беруть активну участь в інтеграційних процесах, логістична система повинна відповідати високим стандартам надійності, швидкості та адаптивності до змін у глобальних ланцюгах постачання [2].

Україна, маючи вигідне геостратегічне положення на перетині основних транспортних коридорів між Європою та Азією,

володіє значним транзитним потенціалом [3]. Водночас розвиток вітчизняної транспортно-логістичної системи стримується рядом проблем, серед яких: недостатній рівень інфраструктурної модернізації, брак цифровізації процесів, обмеженість інвестицій та нестабільне економічне середовище [4].

В умовах макроекономічної нестабільності та військових викликів, ефективне залучення України до міжнародних логістичних ініціатив і проєктів може стати каталізатором для трансформації логістичної системи, активізації транзитного потенціалу й інтеграції у світові ланцюги створення вартості [5].

На сьогодні існує низка проблем, що стримують ефективність транспортної логістики в Україні:

1) застаріле технічне оснащення транспортної інфраструктури, особливо на залізничних коліях, автомобільних дорогах та в портах, значно знижує ефективність перевезень та створює перешкоди для розвитку логістики. Для залучення міжнародних перевізників і забезпечення високої пропускну здатності необхідна модернізація ключових транспортних об'єктів та шляхів;

2) технологічна модернізація логістичних систем є однією з основних вимог для зниження витрат та підвищення ефективності логістичних операцій. Низький рівень застосування автоматизованих систем управління і відсутність інтеграції між різними етапами логістичного процесу призводить до значних затримок та зростання витрат;

3) військовий конфлікт на сході країни та збройна агресія з боку Російської Федерації значно вплинули на роботу транспортної інфраструктури. Зруйновані та заблоковані транспортні шляхи, а також високий рівень ризиків при перевезеннях створюють додаткові труднощі для логістичних компаній;

4) нестабільна економічна ситуація, дефіцит державного фінансування і обмежені можливості для залучення приватних інвестицій сповільнюють розвиток і модернізацію інфраструктури. Без стабільного фінансування та підтримки інвестицій в розвиток транспортної системи ефективність перевезень залишатиметься низькою;

5) на шляху до оптимізації транспортних потоків в Україні стоїть ціла низка бюрократичних бар'єрів, серед яких складні

митні процедури, недостатній контроль за вантажними перевезеннями та неузгодженість дій між державними органами;

б) зростаючі вимоги до зменшення викидів вуглецю і зниження негативного екологічного впливу від транспортної діяльності ставлять перед Україною нові завдання. Необхідність адаптації транспортних засобів та інфраструктури до екологічних стандартів потребує додаткових інвестицій та модернізацій.

Отже, для вирішення зазначених проблем необхідно запроваджувати системні реформи, спрямовані на модернізацію транспортної інфраструктури, впровадження новітніх технологій управління логістикою, забезпечення стабільного фінансування та створення сприятливих умов для розвитку транспортної логістики в Україні.

Список використаних джерел

1. Міністерство інфраструктури України. Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року. URL: <https://mtu.gov.ua/files/NTC2030.pdf>
2. McKinsey & Company. Delivering Logistics Efficiency: Global Trends and Regional Insights. 2023. URL: <https://www.mckinsey.com>
3. World Bank Group. Logistics Performance Index 2023. URL: <https://lpi.worldbank.org/>
4. Кравченко С. В. Транспортно-логістична система України: проблеми та перспективи розвитку. *Економіка транспорту і зв'язку*. 2022. № 4. С. 45–52. URL: <http://etransport.nmu.org.ua/article/view/2412>
5. Попова Ю. О. Стратегічні підходи до цифрової трансформації підприємств. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1. URL: <https://economic-bulletin.com/index.php/journal/article/view/74>